Sosiaali- ja terveysvaliokunnan etäkuuleminen 9.4.2024 HE 13/2024 vp

Miten työttömyysturva muuttuu vuonna 2024?

Lakimuutos-kokonaisuudet

Eduskuntakäsittely syksyllä 2023

- **A-paketti (HE 73/2023)**
- **Indeksien jäädytys (HE 75/2023)**

Eduskuntakäsittely maalis- ja huhtikuussa 2024?

- **B-paketti (HE 13/2024)**
- **Vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttaminen (HE 8/2024 vp)**
- **Kassoille oikeus tarjota työllistymistä tukevia palveluja**

1/24

- Omavastuuaika pitenee (A)
- Lomakorvauksia aletaan jaksottaa (A)
- Indeksikorotuksia ei tehdä

4/24

- Lapsikorotuksia ei makseta (A)
- Suojaosa poistuu (A)

8/24

- Vuorotteluvapaajärjestelmä lakkautetaan

9/24

- Työssäoloehto pitenee (A)
- Työssäoloehto euroistetaan (A)
- Ansiosidonnainen porrastetaan (B)
- Ikääntyneiden poikkeukset poistetaan (B)
- Työssäoloehdon kertyminen palkkatukityössä loppuu (B)

HE 13/2024 vp

Palkkatukityö ja työssäoloehto

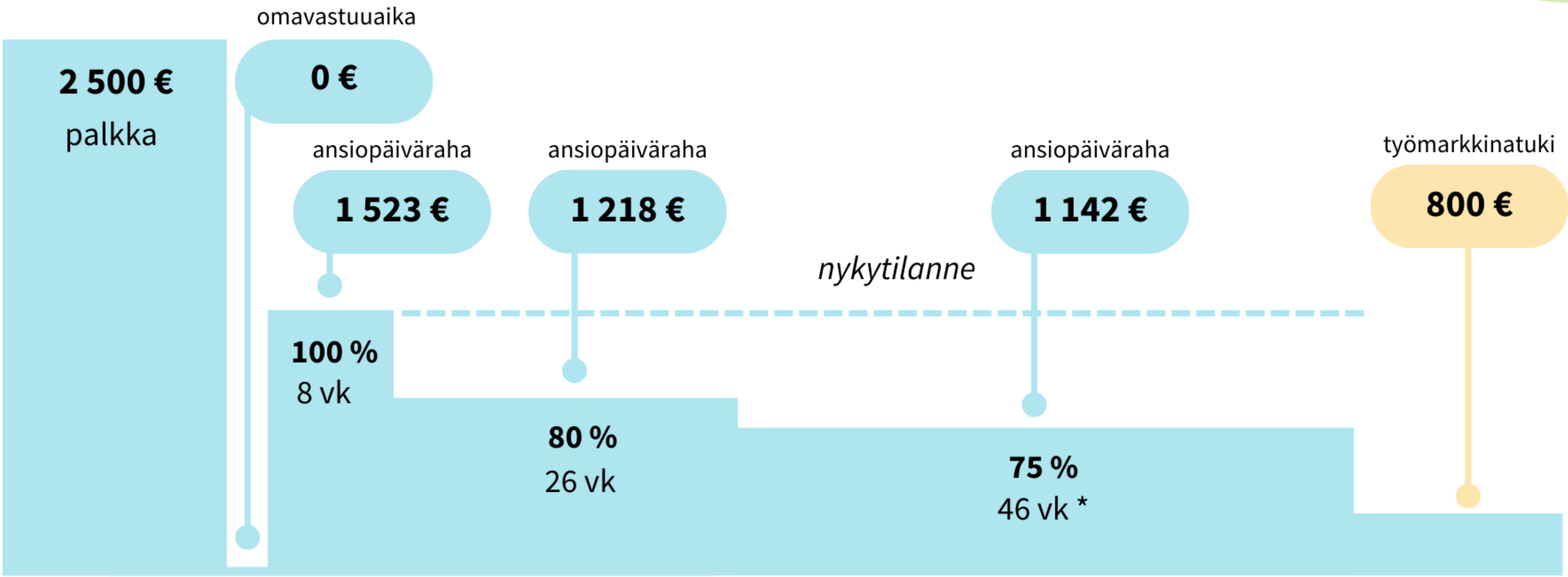
- Palkkatukityö ei kerryttäisi työssäoloehtoa lainkaan.
  - Poikkeuksena alentuneen työkyvyn perusteella maksettu palkkatuki ja yli 60-vuotiaan pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty palkkatuki. Näissä tilanteissa työssäoloehdon voisi kerryttää palkkatuella 26 kuukaudessa.
- Nykyään palkkatuettu työ kerryttää työskentelyedellytystä yleensä 75 % osuudella.
- Vaikuttaisi erityisesti pitkäaikaistyöttömiin.
  - Yhdessä työssäoloehdon pidennyksen kanssa vaikeuttaa pääsyä ansiopäivärahalle.

Ikäsidonnaiset poikkeukset

- Merkittävin ikäsidonnainen poikkeus, lisäpäivät, poistettiin viime hallituksen aikana.
  - Voimaantulo on porrastettu.
- Esityksellä ollaan poistamassa seuraavia poikkeuksia:
  - 57 vuotta täyttäneet voivat päästä työllistämisvelvoitteen piiriin, joka takaa heille työpaikan.
  - 58 vuotta täyttäneen päivärahan taso on suojattu. Suoja vaikuttaa silloin, kun henkilö on pienipalkkaisessa työssä ja jää uudelleen työttömäksi niin, että päivärahan taso lasketaan uudelleen.
  - 60 vuotta täyttäneet voivat täyttää ansiosidonnaisen työskentelyedellytystä työllistymissä edistävässä palvelussa. Päivärahan tasoa ei lasketa uudelleen, jos työssäoloehto on täyttynyt osin palvelun perusteella.

Ansiosidonnaisen porrastaminen

Työttömyysturva on veronalaista tuloa. Summat ovat bruttomääräisiä.

* Esimerkissä henkilön ansiopäivärahan enimmäiskesto on 400 päivää.

Porrastus

- Koskisi kaikkia ansiosidonnaisen saajia:
  - Lisäpäivillä olevat (ns. työttömyysputki).
  - Osittaista työtä tekevät ja lomautetut.
  - Omaehtoisia opintoja tai muita palveluja suorittavat.
  - Yrittäjän ansiopäivärahaa saavat.
- Voimaantulosäännöksen myötä muutos ei vaikuttaisi alkaneisiin päivärahakausiin (tai jo lisäpäiviltä päivärahaa saaviin).
- Porrastus alkaisi leikata etuutta marraskuussa, jolloin ensimmäiset lain piiriin kuuluvat ovat kerryttäneet 40 etuuspäivää.
- Osittain työllistyneillä porrastus tulisi myös vastaan hieman muita myöhemmin.

Porrastuksen vaikutus

- **Vaikutus pääsääntöisesti noin 220-440 euroa kuukaudessa.**
- **Ensimmäinen porrastus koskee luultavasti noin 2/3 saajista ja toinen 1/3 saajista (vaikutus voi olla suurempi).**

Työttömyyttä edeltänyt palkka	Täysi ansiopäiväraha	20 %:n porrastuksen vaikutus	25 %:n porrastuksen vaikutus
1 500 €	1 090 €	– 218 €	– 272 €
2 000 €	1 306 €	– 261 €	– 327 €
2 500 €	1 523 €	– 305 €	– 381 €
3 000 €	1 739 €	– 348 €	– 435 €
3 500 €	1 956 €	– 391 €	– 489 €
4 000 €	2 094 €	– 419 €	– 523 €

Porrastus yrittäjillä

- Yrittäjäkassa rahoittaa itse ansio-osansa jäseniltä kerätyillä jäsenmaksuilla.
- Kassan jäsenistä kolmasosa on vakuuttanut itsensä enintään 17 000 euron vuosityötulotasolla. Jos kassan vuosityötulotaso on 17 000 € tai alle, suunniteltu porrastus johtaa etuustason laskuun peruspäivärahan tasolle.

Porrastus lisäpäivillä olevilla

- Kun henkilö siirtyy enimmäisajan jälkeen lisäpäiville, työssäoloehtoa ei enää seurata.
- Henkilö ei voi nostaa päivärahaa täydelle tasolle siirryttyään lisäpäiville.

Porrastus osa-aikatyössä

- Osa-aikatyötä tekevillä päiväraha on usein jo lähtökohtaisesti matalampi, sillä se voi olla laskettu osa-aikatyön palkan mukaan.
- Porrastus tulee osa-aikatyössä olevilla hitaammin vastaan.
- Porrastuksen alkaessa vaikuttaa päivärahan taso voi kuitenkin laskea monella perusturvan tasolle.
- Myös muut lakimuutokset laskevat päivärahan määrää osa-aikatyössä.
  - Suojaosan poisto.
  - Euroistaminen (osassa tilanteita).

HE 73/2023 vp + HE 13/2024 vp

Yhteisvaikutus yksilön kannalta on suuri

- Porrastus, lapsikorotuksen poisto, suojaosan poisto kohdistuvat osin samoihin henkilöihin.
- Työssäoloehdon pidennys jättää saajia työmarkkinatuelle.
  - Myös työmarkkinatukea koskevat lapsikorotuksen ja suojaosan poisto.

Esimerkki 1

Palkka 2 500 €, 2 lasta

- Täysi ansiopäiväraha leikkauksia edeltävien säädösten mukaan:
  1 700 € / kk

Leikkausten jälkeen:

- Lapsikorotuksen poisto: **1516 € / kk**
  - 184 € / - 11 %
- Ensimmäinen porrastus: **1212 € / kk**
  - 487 € / - 29 %
- Toinen porrastus: **1 137 € / kk**
  - 563 € / **- 33 %**

Leikkaus enimmillään 33 % (563 €) etuudesta

Esimerkki 2

Palkka 2 000 €, 3 lasta

- Täysi ansiopäiväraha leikkauksia edeltävien säädösten mukaan:
  1 538 € / kk

Leikkausten jälkeen:

- Lapsikorotusten poisto: **1 300 € / kk**
  - 238 € / - 15 %
- Ensimmäinen porrastus: **1 040 € / kk**
  - 498 € / - 32 %
- Toinen porrastus: **975 € / kk**
  - 563 € / **- 37 %**

Leikkaus enimmillään 37 % (563 €) etuudesta

Esimerkki 3

Palkka 3 000 €, 2 ei lapsia

- Täysi ansiopäiväraha leikkauksia edeltävien säädösten mukaan: **1 731€ / kk**

Leikkausten jälkeen:

- Ensimmäinen porrastus: **1 384 € / kk** - 346 € / - 20 %
- Toinen porrastus: **1 298 € / kk** **- 433 €** / **- 25 %**

Leikkaus enimmillään 25 % (433 €) etuudesta

Esimerkki 4

Palkka 2 500 €, 2 lasta

- Osa-aikatyön palkka **1 000 €**
- Soviteltu päiväraha leikkauksia edeltävien säädösten mukaan: **1 350 €**

Leikkausten jälkeen:

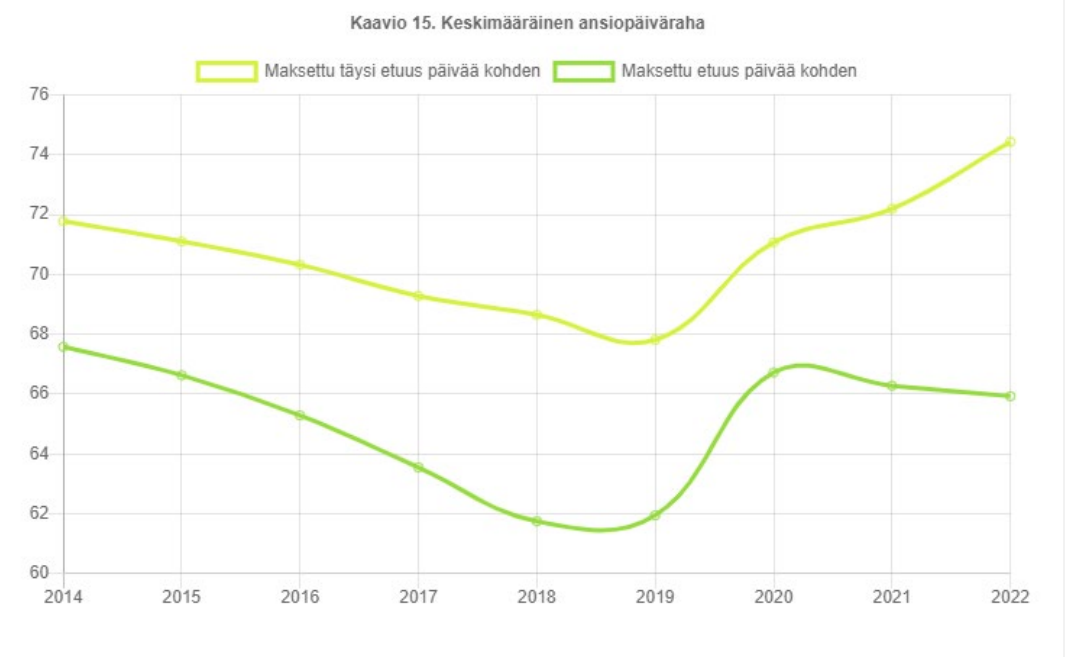
- Lapsik. ja suojao. poisto: **1 016 € / kk**
  - 334 € / 25 %
- Ensimmäinen porrastus: **712 € / kk**
  - 637 € / - 47 %
- Toinen porrastus: **637 € / kk**
  - 713 € / **- 53 %**

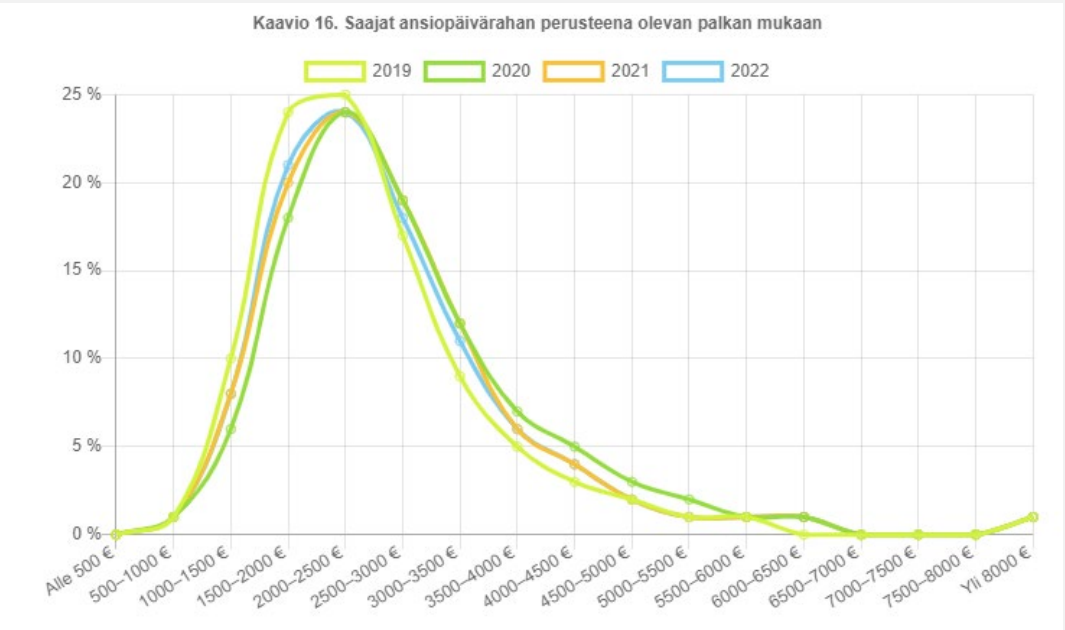
Leikkaus enimmillään 53 % (713 €) etuudesta

Muutos	Vaikutus	Vähentääkö tuloja kertaluonteisesti vai kuukausittain	Vaikutus km. päivärahan tasolla	Ollut aiemmin laissa (2002 jälkeen)
Omavastuuaika 7 pv	laaja / koskee lähes kaikkia	kertaluonteinen	150 €	kyllä (2017)
Lomakorvaus jaksotetaan	laaja / koskee lähes kaikkia, joiden kokoaikainen työ päättyy	kertaluonteinen	suuri vaihtelu loman pituudesta riippuen	kyllä (2012)
Lapsikorotus poistetaan	1/3 päivärahan saajista	kuukausittain	130-240 €	ei
Suojaosa poistetaan	1/3 päivärahan saajista vuositasolla (1/4 kk-tasolla)	kuukausittain	150 €	kyllä (2013)
Työssäoloehto 12 kk	?	kuukausittain	800 €	ei (8 kk 2013)
Työssäoloehto euroistetaan	?	kuukausittain	?	ei
Ansiosidonnainen porrastetaan	laaja, valtaosa pvr saajista	kuukausittain	300-380 €	ei
Palkkatukityö ei kerrytä työssäoloehtoa	melko pieni	kuukausittain	voi olla yksilön kohdalla merkittävä	osin
Ikäsidonnaisista poikkeuksista luovutaan	melko pieni	kuukausittain	voi olla yksilön kohdalla merkittävä	osin

Keskiarvoja

- **Keskimääräinen täysi ansiopäiväraha oli vuonna 2022 noin 74 euroa päivässä eli noin 1 600 euroa / kk.**
- **Sovitellut huomioiden keskimäärin 66 euroa päivässä ja 1 417 euroa / kk.**
- **Päivärahan laskennassa käytetty palkka oli vuonna 2022 useimmin (63 %) 1 500–3 000 euroa / kk.**

Kiitos!

aki.villman@tyj.fi

www.tyj.fi